b) Za družine zvaničnikov ali poklicev, ki so tem enaki: 750, 700, 650.

c) Za družine služiteljev ali njim enakih poklicev: 700, 600, 550.

4. V čl. 6. točka 7. se spremenita a) in b) in glasita: a) za uradnike, narednike prvega razreda, narednike vodnike, vodje v letalstvu, vodje v mornarici in višje muzike; b) za zvaničnike narednike 2. razreda, podnarednike, nižje muzike, kaplarje, orožnike, redove-graničarje in služitelje.

5. V čl. 11. točka 9. se postavi namesto »6 ali 7« »4 ali 5«.

Učitelj Franc Stropnik v ljubljanski bolnišnici

Vsi slovenski dnevniki so prinesli v začetku druge tretjine t. m. daljša ali krajša poročila o zločinskem napadu na tov. Franca Stropnika, učitelja v Kapelah, ki ga je izprijeni mladoletnik Grosman 9. t. m. zabodel v hrbet in ga težko telesno poškodoval. Obžalovanja in obsodbe vredni napad je učitelja Stropnika že sam na sebi težko zadel, saj je nastopila kot posledica napada takojšnja ohromitev obeh nog. Še teže pa mu je bilo, ko je čital razna poročila o tem napadu, ki so jih prinašali dnevniki. Skoraj v vseh teh poročilih in v njihovih naslovih je prikazan dogodek tako, kot da gre za osebno maščevanje Grosmana nad bivšim učiteljem. Poedini poročevalci so sami iskali vzroka za ta gnusni zločin in so popolnoma svojevoljno zaključili na telesno kazen, s katero da je učitelj Stropnik pred leti ukoril svojega bivšega učenca Grosmana. Ta neresnični učinek telesnega kaznovanja je bolnega tovariša Stropnika močno razžalil. **Resnica je namreč ta, da ne more biti govora o kakšnem maščevanju. Tovariš Stropnik si zločina sam ne ve tolmačiti. Grosmana sploh nikdar ni učil in ga tudi vobče ni poznal.**

Obravnavanje Stropnikove nesreče v dnevnih listih se je vršilo na način, ki ni žalil le njega samega, marveč se je čutil prizadetega vsak učitelj. To dejstvo ostane, četudi verujemo, da ni bilo namere za to. Želeti je, da se v podobnih primerih pri iskanju vzrokov ne iščejo tako zvani »logični zaključki« in se od verjetnih uporabi za utemeljitev najverjetnejši in najbližji, marveč da se podajo javnosti vzroki šele po proučitvi vsega dogodka, najbolje, ko je poročevalec imel možnost, govoriti osebno s prizadetim samim. Dokler se to ne zgodi, naj se poročila omeje le na stvaren opis dogodkov.

Tovariša Stropnika smo prvikrat obiskali v ljubljanski splošni bolnišnici. Leži na kirurgičnem oddelku. Vbodljaj noža mu je poškodoval hrbtenjačo, zaradi česar sta mu ohromeli obe nogi. Skrbna zdravniška nega pa mu polagoma vrača izgubljeno zdravje. Z eno nogo že lahko nekoliko giblje in upanje je, da se bo pozdravil popolnoma, kar mu vsi od srca želimo.

Delo za zaščito otrok in mladine

Banovinski odbor Jugoslovanske Unije za zaščito otrok je na svoji seji dne 14. t. m. med razpravljanjem o važnih in najnujnejših delih za zaščito otrok med drugim ugotovil sledeče:

1. Dosedanje delo za zaščito otrok v primeru vojne je že zelo napredovalo, vendar je treba s pospešenim tempom te priprave čimprej dovršiti, zaradi česar je treba prvenstveno rešiti vprašanje finančnih sredstev.

2. Organiziranje krajevnih odborov je treba pospešiti in sicer tako, da bo popolnoma zadoščeno vsem zadevnim razpisom ministrstev in pravilnikom o zaščiti otrok. Dosedaj je organiziranih 207 občin, ki imajo ustanovljene krajevne odbore. Ideja organizirane in načrtne akcije skrbstva in varstva našega naraščaja se je pričela s tem širiti iz banovinskega in mestnih centrov na deželo v večja naselja in vasi. Ker je uvajanje strokovno premišljene in načrtne zaščite otrok šele na začetku, je treba stremiti za tem, da bo vsak krajevni odbor predstavljal živo, agilno, navdušeno ter idealno delovno edinico, ki se bo vedno zavedala svoje velike naloge: bdeti in čuvati nad duševnim in telesnim zdravjem mladine svojega področja. — Še pred božičem bo sklican sestanek zastopnikov krajevnih odborov, na katerem se bodo obravnavala tekoča mladinskozaščitna vprašanja.

3. Delo za postavitev doma za socialno ogrožene noseče matere in porodnice se pospeši. Banovinski odbor pričakuje od vseh prizadetih izdatne pomoči.

4. Dosedanji krediti za zaščito otrok, s katerimi razpolagajo bodisi občine, banska uprava in država, so absolutno premajhni, da bi bilo z njimi mogoče uspešno rešiti katero koli mladinsko zaščitno vprašanje. Dolžnost vseh občin je, da vnesejo v svoje proračune za l. 1941./42. posebne proračunske postavke za zaščito otrok, prav tako je treba zvišati tudi postavke za zaščito otrok v proračunih banske uprave in države. Dosedanjega pomanjkanja sredstev ne bo mogoče nadomestiti s prostovoljnimi prispevki in darili, zaradi česar naj se pokrene akcija za ustanovitev banovinskega mladinskozaščitnega fonda, kamor se bodo stekale redne, obvezne dajatve, kakor je to uvedeno že v mnogih državah.

5. Katastrofalno padanje rojstev, upadanje volje za rojstvom otrok, poraščanje nesmisla za družinsko življenje v našem narodu in drugi slični pojavi zahtevajo energičnih ukrepov ne le s strani zasebne iniciative, ampak tudi s strani oblastev. Pri vsem delu v tej smeri se morajo podrediti vsi osebni principi in kaprice posameznikov interesu splošnosti, da se ohrani življenjska sila naroda in tako poveča moč države.

Na podlagi gornjih ugotovitev je banovinski odbor sprejel vrsto sklepov za nujno izvršitev z upanjem, da iniciativa Unije ne bo naletela na težkoče in nerazumevanje.

UČITELJSKI POKRET

Kvantiteta in kvaliteta

Naše delo bi bilo brez uporabe statistične tehnike in brez upoštevanja zakonov teoretične statistike brez vsakega haska. Temeljilo bi sicer na dobrem terenskem opazovanju posameznih pojavov, ki so kar na zunaj vidni in naravnost otipljivi, toda prave slike ne bi nikdar dobili. Temu bi bil vzrok tudi v tem, da bi najbrže kak prav izrazit, že patološki primer, pri takem opazovanju posplošili in iz tega izvajali potem brez ozira na to, da je zaradi svoje maloštevilnosti le izjema in ne more imeti nikake reprezentativne vrednosti, vsesplošne in že kar normam podobne in veljavne zaključke. Iz nekega, kvalitativno sicer izredno opaznega pojava, ki je kvantitativno šibek ali neznaten, bi nastala strokovnjaška teza o novem pojavu ali znaku, za katerega bi na način takoj veljali zakoni vseobče veljavnosti. To se prav mnogokrat primeri v vsakdanjem življenju kakor tudi pri znanstvenem proučevanju učenjakov, ki so vsa svoja opazovanja gradili na individualnih opazovanjih kakor tudi na eksperimentih, omejenih le na majhno število ponavljanj, in pri tem nekako apriorno prenašali taka gola subjektivna mnenja na kolektiv brez točnega opazovanja. Oni so pri tem neke kvalitativne anomalije posplošili brez ozira na to, ali so imeli zadosten kriterij, da take anomalije v resnici tudi številčno močno nastopajo. Že zgodovina znanosti nam točno pokaže, kje je šele celostno, to je statistično gledanje odkrilo pojave, ki se z golim opazovanjem posameznikov ne dajo niti slutiti, kaj šele meritorno ocenjevati in istočasno postavljati nove teze. Lep primer, da nakažem samo enega, imamo na področju biologije in sicer v dednostnem nauku, kjer so šele opazovanja, kvantitativno močna in obsežna, nakazala ono kvalitativno ozadje, ki je bilo vzrok raznim dedovanjem, križanjem itd. Take primere bi lahko danes izvzeli iz medicine, sociologije, fizike, astronomije, psihologije itd., kjer nam prav moderna raziskovanja vedno bolj jasno kažejo preživelost metod, ki so se naslanjala na sicer temeljito, toda maloštevilno opazovanje in preučevanje samo ozko omejenih pojavov brez ozira na njih ogromno številčnost nastopanja v sami prirodi. Vedno bolj nam je jasno, da se mora sklepati iz kvantitete na kvaliteto in ne obratno, da ne zaidemo v povsem slučajnostne sklepe. Tudi naše delo nam kaže isto pot. Mi nismo bili v stanju, da bi si marsikateri pojav iz šolskega življenja razložili na podlagi dejstev, ki so nam jih nakazovali dosedanji načini gledanja. Seči smo morali globlje, poiskati sredino, iz katere izhaja naša mladina, preučiti njih vsakodnevno življenje, prehrano, telesni razvoj, zaposlenost itd. in na podlagi točnega dognanja dejstev številčno močnih opazovanj poiskati merilo, ki bi ustrezalo vzrokom, zaradi katerih ti pojavi nastopajo. Številčno močna opazovanja so nas primeljala ob vzporedni primerjavi do kvalitativnega ozadja, ki iste povzroča. Lahko trdimo, da je ves potek človeškega znanstvenega ustvarjanja bil podoben temu načinu pridobivanja dejstev, samo da se je vršil v teku stoletij in stoletij počasi in skoraj neopazno. Današnji tempo življenja nam take potrate časa in energije ne dopušča več in zato moramo hitreje doseči korensko ozadje raznih pojavov. Tu je mesto statistiki in njenemu načinu dela. Če se danes ozremo po svetu, lahko opazimo, da bi marsikateri način sodobnega človeškega izživljanja bil popolnoma nemogoč in vnaprej obsojen na hiter propad, če ne bi s pomočjo statistične tehnike pridobil temeljev, na katerem je zgrajen.

Večkrat se oponira statistiki in delom, ki jo uporabljajo, tudi zaradi tega, ker njeni kritični ocenjevalci menijo, da jo je treba odklanjati, ker jo uporabljajo tudi nevešči ljudje ali pa taki, ki niso v njej popolnoma izučeni. Takim mnenjem so slična ona, da bi bilo treba prepovedati vse operacije, ker se tudi med kirurgi in operaterji nahajajo nesposobni ljudje, ali pa, da je treba zapreti šole, ker se med učitelji in profesorji dobe nevešči svojega posla. In kakor moramo zadnji mnenji odkloniti kot neživljenjski in absurdni, moramo isto storiti tudi s prvim, ker se med seboj ničemer ne razlikujejo.

Ko nam je bila tako spoznana pot grajenja naših izsledkov in s tem vsa zakoreninjenost našega dela v resničnih življenjskih pojavih, šele lahko cenimo to, kar smo dosegli. Na zunaj se nam kaže malo. Prosveta s svojo skromno obliko še pomanjšuje vrednost podanega gradiva, toda zavedati se moramo, da so priznani domači in tuji strokovnjaki ugodno ocenili naše delo in izsledke, ki smo jih dosedaj nakazali. Tudi naj nas krepi zavest, da je naše delo doprinos k boljšemu spoznavanju naše mladine in s tem k izboljšanju razmer, v katerih živi. Tako prinašamo s svoje strani delo, ki smo ga dolžni svojemu slovenskemu narodu. **Debevec Boris.**

Zadružnikom Učiteljske samopomoči!

V tem mescu prejme vsak zadružnik po en izvod **pravil US**, kakor jih je sprejela izredna članska skupščina 8. septembra 1940., okrožno kot trgovsko sodišče v Ljubljani pa potrdilo 17. septembra 1940., Zadr. IV. 18/15, in en **poslovnik** kot dodatek k pravilom. **Oboje vstavite v svojo zadružno knjižico!** — Spremembe v pravilih bodo v bodoče mogoče le po določbah §§ 32., 33., 35. in 38., poslovnik bo pa spremenila lahko vsaka članska skupščina. — **Vsak zadružnik mora imeti kot člansko izkaznico zadružno knjižico.** Ta je za vse zadružnike, ki so vstopili v US do 31. oktobra 1940., **rdeča knjižica** z napisom »Pravila Učiteljske samopomoči v Ljubljani«, na zadnjem listu so vpisani sprejemni podatki o zadružniku. Vsem bivšim članom US kot društva je zadružna uprava poslala ob preosnovi v zadrugo US take zadružne knjižice z datumom 1. januarja 1932. Pozneje vstopivšim zadružnikom izstavlja zadružna uprava zadružne knjižice z datumom vpisa v člansko knjigo (knjigo zadružnikov). — **Od 1. januarja 1940. dalje** bodo prejemali zadružniki **nove zadružne knjižice.** — **Prepis zadružne knjižice** izgotovi zadružna uprava US le na prosilčevo pismeno izjavo, da je zadružna knjižica izgubljena in da jo prosilec proglaša za neveljavno, če se ta nahaja v kaki drugi roki. Za prepis in poštnino je treba vposlati din 10,— v znamkah. — V mescu decembru 1940. nakažite s priloženo položnico upravnino za leto 1941., ki znaša din 10,—, za poštnino din 1,— in za 537. smrtni primer — Iglič Kornelij v Dolskem — din 5,—, skupaj: za enega zadružnika din 16,—, za dva din 31,—, za tri din 46,— itd. Kdor ima kaj zaostanka, mora tega prišteti k gornjemu znesku.

Zadružna uprava US.

Narod ima siguren občutek za vse ono, kar je zdravilno. Ni le slučajno, da se ravno pri nas popije toliko bele kave. Naše gospodinje jo vedo mojstrsko pripraviti. Naravno, s »Kolinsko« to vedno dobro uspe.

Kolinska
IZREDNO IZDATNA KVALITETNA CIKORIJA

Splošne vesti

PRIPOMOČEK ZA POUK GOSPODINJSTVA NA LJUDSKIH IN MEŠČANSKIH ŠOLAH

Odbor učiteljic gospodinjskih nadaljevalnih šol opozarja vse tiste tovarišice, ki poučujejo gospodinjstvo na ljudskih, pa tudi na meščanskih šolah, da si delo znatno olajšajo, če si nabavijo priročni brošurici **Pleško-Prašnikar: Prehrana-Kuhanje** in **Grum-Mešiček: Dom-Obleka.** Knjižici vsebujeta v preprosti obliki vso snov, ki je predpisana v učnem načrtu. Nič več ne bo iskanja in sestavljanja, če si naročite ti dve res praktično in poljudno spisani brošurici. Poskusite in pošljite takoj naročila na naslov **Marta Plavšak, učiteljica, Trbovlje.** Cena: Prva brošura, ki je letos izšla v povpravljeni in povečani izdaji, stane 6 din, druga, ki je še iz stare zaloge pa 4 din.

— **Trboveljski Slavček. Za uspešno kulturno, propagandno in socialno delo** je Trboveljski Slavček prejel ob svojem jubileju odlikovanje z redom jugoslovenske krone. Slovesna izročitev bo v nedeljo, 1. decembra, ob 4. uri popoldne na koncertu, ki ga priredi »Slavček« v Trbovljah v dvorani Delavskega doma s sodelovanjem Delavske godbe na pihala in mlade koloraturke bivše članice Rezike Koritnikove. Spremljal jo bo na klavirju operni kapelnik dr. Danilo Švara. Ves spored bo obsegal izključno slovanske skladbe od Triglava do Črnega morja, od Krkonoševe do Urala. Več točk bo doživelo takrat svoj glasbeni krst. — 9. decembra pa priredi »Slavček« za svoj 10 letni jubilej koncert v Ljubljani v veliki Filharmonični dvorani. Pokroviteljstvo nad to pomembno prireditvijo je prevzela Trboveljska premogokopna družba, ki je vedno znatno podpirala zbor sinov in hčera rudarjev. Za to priliko je poklonila TPD zboru izdaten znesek, kar potrjuje veliko stremljenje premogovne družbe za povzdigo kulture v Trbovljah. — Tovariše in tovarišice opozarjamo na obe prireditvi in jih vabimo, da s svojim posetom izkažejo razumevanje za delo, ki ga vodi naš tovariš in ki dela čast vsemu učiteljskemu stanu in organizaciji.

— **Slovenskemu učiteljstvu!** V dnevniku »Jutru« je bila nedavno razpisana subskripcija za knjigo »Vaške podobe«, novo delo Ignaca Koprivca. Ker pisatelj začetnik pri nas težko najde založnika, se je avtor odločil, izdati svoje delo v lastni založbi. Knjiga bo pa lahko izšla šele takrat, ko se bo priglasilo primerno število naročnikov, zato se avtor obrača s tem na slovensko učiteljstvo z vljudno prošnjo, naj mu javi čim prej svoja naročila z dopisnico. Na ta način pride ceneje do knjige, obenem pa omogoči čim prejšnji izid dela. »Vaške podobe« so veren prikaz življenja na vasi, življenja tistega dela ljudi, ki se potikajo po tujih viničarijah in si služijo vsakdanji kruh po kmetijah ali pa beračijo ter se prodajajo po mestih. »Vaške podobe« so težka obtožba sedanjega časa. Knjiga bo obsegala čez 300 strani. Imela bo 12 ilustracij, ki postavljajo pred čitatelja vaško življenje s sliko. V subskripciji bo stala knjiga 75 din. Naroča se pri Ignacu Koprivcu, Ljubljana, univerza. — **Založnik.**

PREKLIC

Podpisani preklicujem s tem vse, kar sem žaljivega in neresničnega govoril o svoji ločeni ženi in gdč. Prešern Štefki, učiteljici v Beltincih, ter se jima zahtvaljujem, da sta odstopili od tožbe. **Jožko Babič,** učitelj v Melincih, sedaj slušatelj višje ped. šole v Beogradu.

Osebne zadeve

—i **Upokojeni** sta bili z ukazom z dne 30. IX. 1940. učiteljici **Zenkovič** Ema iz Trbovelj in **Bačic** Josipina iz Ljubljane.

—i **Premeščeni so** učiteljica Branka Špes iz Hoč na Tezno, učitelj Fran Högler iz Mokronoga k Sv. Florijanu, srez Šmarje, ter učiteljica Kornelija Resnik od Sv. Barbare v Slov. gor. v Hoče.

Iz listov

—l **Kako pomagati lačnim šolskim otrokom,** je naslov članka v Večerniku dne 20. XI., ki pravi med drugim: Šolske občine naj izven rednega proračuna prispevajo, kolikor jim je največ možno, da bedo najmlajših in najpotrebnejših omilimo. Banska uprava naj z izrednimi zneski podpre vse šole, kjer občine tega ne morejo storiti. Vsi denarni zavodi naj po svoji dolžnosti nakažejo svojim šolam čim večje zneske za revne otroke. Trgovska in obrtna združenja naj dajo primerne zneske iz svojih blagajn, svojim članom pa naroče, da vsak v svojih možnostih prispeva ali v denarju ali v blagu. Čisti dobički raznih jesenskih in zimskih prireditev vseh društev naj se uporabijo izključno v ta namen. Karitativna društva naj šoli in občini v njeni akciji vsestransko pomagajo. Oblast pa naj najde ključ, da bo vsak prispeval res po svojih močeh.

—l **»Šole na svežem zraku«** je naslov članka v Večerniku dne 21. XI., ki utemeljuje potrebo takih šol ter pripominja, da je takšna šola pri nas v Vurbergu kjer se poizkuša pouk na svežem zraku. Ta šola je pokazala zadovoljive rezultate.

—l **Iz Večernika** dne 21. XI. posnemamo sklepe mariborskega društva »Šola in dom«, med drugim naslednja dva: V ljudski šoli se naj v novem učnem načrtu, ki se pripravlja, zagotovi čim več ur materinskemu jeziku. — Vzgojitelji bodo mogli svoje izredno težavno delo samo tedaj dobro izvrševati, če bodo stanu primerno nagrajeni, in to tem bolj, ker nimajo nikakih stranskih dohodkov in ugodnosti kot nekateri drugi poklici.

—l **Šole brez učiteljev.** V naši državi je bilo v začetku šolskega leta 820 šol brez učiteljev. Zaradi tega se na teh šolah ni mogel pričeti pouk. V vsej državi je okrog 1800 razredov brez učiteljev. Zato je prosvetno ministrstvo odredilo, da bodo absolventi lanskega četrtega letnika v tem šolskem letu absolvirali peti letnik v nekaj mescih, da bo tako mogoče popolniti prazna mesta. »Nova doba« 22. XI.

—l **Za madžarske šole manjka učiteljev.** Madžarsko glasilo »Naplo«, ki izhaja v Subotici, poroča, da sta bili pred kratkim spet odprti dve madžarski manjšinski šoli v predmestih mesta Subotice, da pa za ti dve šoli ni bilo mogoče dobiti madžarskih učiteljev. S tem v zvezi piše list, da se kaže občutno pomanjkanje madžarskega učiteljskega naraščaja. »Slovenec« 20. XI.

—l **Pričetek pouka na zagrebških šolah.** Banska oblast v Zagrebu je odločila, da se poslej pričenja šolski pouk po srednjih in